

IT-00-40-I
D19-1/3135 TEN
11 APRIL 2000

19/3135 OBL
SK

**MEĐUNARODNI KRIVIČNI SUD
ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU**

PREDMET BR. IT-00-40-I

TUŽILAC MEĐUNARODNOG SUDA

PROTIV

BILJANE PLAVŠIĆ

OPTUŽNICA

Tužilac Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, na osnovu svog ovlašćenja iz člana 18 Statuta Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (u daljem tekstu: Statut Međunarodnog suda), optužuje

BILJANU PLAVŠIĆ

za **GENOCID, ZLOČINE PROTIV ČOVJEČNOSTI, KRŠENJA ZAKONA I OBIČAJA RATA i TEŠKE POVREDE ŽENEVSKIH KONVENCIJA** kako slijedi:

OPTUŽENA

- 1) **Biljana PLAVŠIĆ**, od oca Svetislava, rođena je 7. jula 1930. u Tuzli, opština Tuzla, Bosna i Hercegovina.
- 2) **Biljana PLAVŠIĆ** je bila jedan od vodećih članova Srpske demokratske stranke Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: SDS), gotovo od osnivanja stranke u Bosni i Hercegovini. **Biljana PLAVŠIĆ** je bila

bliski saradnik Radovana KARADŽIĆA, bivšeg predsjednika SDS-a, i Momčila KRAJIŠNIKA, bivšeg predsjednika Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: “skupština bosanskih Srba”).

- 3) Od 18. novembra 1990. do aprila 1992. godine **Biljana PLAVŠIĆ** je bila član kolektivnog Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Od januara 1991. do aprila 1992. **Biljana PLAVŠIĆ** je bila na funkciji predsjednika Savjeta za zaštitu ustavnog poretka Predsjedništva Bosne i Hercegovine.
- 4) Od 28. februara 1992. do 12. maja 1992. **Biljana PLAVŠIĆ** je bila član vršioaca dužnosti predsjedništva takozvane Srpske Republike Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: “srpska republika”). Dana 12. maja 1992. godine **Biljana PLAVŠIĆ** je postala član tročlanog predsjedništva srpske republike. Za predsjednika predsjedništva izabran je Radovan KARADŽIĆ.
- 5) **Biljana PLAVŠIĆ** je, uz Radovana KARADŽIĆA, Momčila KRAJIŠNIKA i druge članove SDS-a, bila član proširenog ratnog predsjedništva srpske republike (u daljem tekstu: “predsjedništvo”) od početka juna 1992. do 17. decembra 1992. godine. Otprilike od 30. novembra 1992. godine **Biljana PLAVŠIĆ** je, uz Momčila KRAJIŠNIKA, Radovana KARADŽIĆA i druge članove SDS-a, bila član vrhovne komande oružanih snaga srpske republike.

TAČKE OPTUŽNICE

- 6) Između 1. jula 1991. i 30. decembra 1992. godine **Biljana PLAVŠIĆ** je, djelujući individualno ili u saradnji sa Radovanom KARADŽIĆEM, Momčilom KRAJIŠNIKOM i drugima, učestvovala u krivičnim djelima za koja se tereti u tekstu koji slijedi kako bi se obezbijedila kontrola nad onim područjima Bosne i Hercegovine koja su proglašena dijelom srpske republike. Ta područja uključuju, među ostalim, slijedeće opštine: Banja Luka, Bijeljina, Bileća, Bosanska Krupa, Bosanski Novi, Bosanski Petrovac, Bosanski Šamac, Bratunac, Brčko, Čajniče, Čelinac, Doboj, Donji Vakuf, Foča, Gacko, Hadžići, Ilidža, Ilijaš, Jajce, Ključ, Kalinovik, Kotor Varoš, Nevesinje, Novi Grad, Novo Sarajevo, Pale, Prijedor, Prnjavor, Rogatica, Rudo, Sanski Most, Šekovići, Šipovo, Sokolac, Teslić, Trnovo, Višegrad, Vlasenica, Vogošća, Zavidovići i Zvornik.

- 7) Da bi postiglo taj cilj, vodstvo bosanskih Srba, uključujući **BILJANU PLAVŠIĆ**, Radovana **KARADŽIĆA** i Momčila **KRAJIŠNIKA**, započelo je i sprovelo takav način ponašanja koji je uključivao stvaranje nemogućih uslova za život, uključujući taktiku progona i terora čiji je efekat trebao biti da podstakne ne-Srbe na odlazak iz tih područja, deportaciju onih koji nisu bili voljni otići i likvidaciju drugih. Takvo ponašanje je do 31. decembra 1992. rezultiralo smrću ili prisilnim odlaskom značajnog dijela bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih nesrpskih grupa iz tih opština.
- 8) Snage bosanskih Srba, koje su obuhvatale vojne i paravojne jedinice te jedinice teritorijalne odbrane i policije (u daljem tekstu: "snage bosanskih Srba"), te SDS i organi vlasti pod rukovodstvom i kontrolom **BILJANE PLAVŠIĆ**, Radovana **KARADŽIĆA**, Momčila **KRAJIŠNIKA** i drugih, preduzele su niz raznih akcija da značajno smanje populaciju bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i druge nesrpske populacije tih opština.
- 9) Počevši od kraja marta 1992. snage bosanskih Srba preuzele su fizičku kontrolu nad opštinama navedenim u paragrafu 6, često putem silovitih napada. Ti napadi i preuzimanje vlasti odigravali su se na koordinirani i planirani način. Organizaciju i rukovođenje u preuzimanju vlasti i događajima koji su uslijedili obezbijedili su SDS, vojno i policijsko vodstvo i rukovodeći organi srpskih opština, uključujući krizne štabove, ratna predsjedništva i ratna povjereništa.

TAČKE 1-6
(GENOCID, SAUČESNIŠTVO U GENOCIDU, ISTREBLJENJE,
UBISTVO, HOTIMIČNO LIŠAVANJE ŽIVOTA)

- 10) Povezujući ih sa tačkama 1-6, tužilac ponovno navodi i uvrštava u njihov sadržaj paragrafe 1-9 i paragrafe 35-60.
- 11) Između 1. jula 1991. i 31. decembra 1992. godine **BILJANA PLAVŠIĆ** je, djelujući individualno i u saradnji sa Radovanom **KARADŽIĆEM**, Momčilom **KRAJIŠNIKOM** i drugima, planirala, podsticala, naredila, počinila ili na drugi način pomogla i podržala planiranje, pripremu ili izvršenje uništenja, u cijelosti ili djelimično, nacionalne, etničke, rasne ili vjerske grupe bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata, kao takve, u više opština, uključujući, među ostalim, Bijeljina, Bratunac, Bosanski

Šamac, Brčko, Doboj, Foča, Ilijaš, Ključ, Kotor Varoš, Novi Grad, Prijedor, Rogatica, Sanski Most, Višegrad, Vlasenicu, Zavidoviće i Zvornik. Uništavanje tih grupa u tim opštinama sprovedeno je:

- a) ubijanjem bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata tokom i nakon napada na i unutar tih opština i ubijanjem bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata u logorima i zatočeničkim objektima i nakon što su iz njih odvedeni;
- b) nanošenjem teških tjelesnih ili duševnih povreda bosanskim Muslimanima i bosanskim Hrvatima za vrijeme zatočenja u logorima i zatočeničkim objektima i tokom ispitivanja na tim lokacijama, u policijskim stanicama i kasarnama gdje su zatočeni bili stalno izloženi nečovječnim djelima, ili bili prisiljeni da ih gledaju, uključujući ubistvo, seksualno nasilje, mučenje, premlaćivanja i pljačku; i
- c) zatočenjem bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata u logorima i zatočeničkim objektima u uslovima života sračunatim da dovedu do fizičkog uništenja, u cijelosti ili djelimično, tih nacionalnih, etničkih, rasnih i vjerskih grupa kao takvih.

UBISTVA

12) Ubistva koja su snage bosanskih Srba izvršile tokom i nakon napada na i unutar tih opština uključuju, među ostalim:

- ubistvo, otprilike 1-2. aprila 1992, najmanje četrdeset i osam muškaraca, žena i djece, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata u gradu Bijeljina - opština Bijeljina;
- ubistvo, otprilike 7-8. maja 1992, sedamnaest bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata u skladištu u Crkvini - opština Bosanski Šamac;
- ubistvo, otprilike 4. maja 1992, desetak muškaraca, bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata, u Hotelu Posavina - opština Brčko;
- ubistvo, otprilike 10. maja 1992, trideset i četiri civila, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, iz sela Gornja Grapska - opština Doboj;
- ubistvo, otprilike 1. maja 1992, više od šezdeset bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, mještana sela Jeleč - opština Foča;

- pogubljenje, otprilike 5. juna 1992, osamnaest bosanskih Muslimana, mještana sela Lješevo - opština Ilijaš;
- pogubljenje, otprilike 30. maja 1992, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata mještana sela Prhovo među kojima je bilo žena i djece, i masovno pogubljenje, otprilike 1. juna 1992, više od stotinu muških osoba, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata iz sela Velagići - opština Ključ;
- ubistvo, otprilike 13. avgusta 1992, sedamnaest muških osoba, bosanskih Muslimana iz sela Dabovci, i ubistvo, u novembru 1992, oko sto devedeset muških osoba, bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata iz sela Grabovica - opština Kotor Varoš;
- ubistvo, otprilike 23. jula 1992, bosanskih Muslimana mještana sela Čarakovo - opština Prijedor;
- ubistvo, otprilike 25. maja 1992, više od trideset žena i djece, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, u selu Hrustovo - opština Sanski Most;
- pogubljenje, tokom cijelog mjeseca juna 1992, stotina muškaraca, žena i djece, bosanskih Muslimana iz Višegrada, na raznim mostovima na Drini, i ubistvo, 14. juna 1992, više od šezdeset bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, mještana sela Koritnik - opština Višegrad;
- ubistvo, otprilike 2. maja 1992, oko dvanaest muških osoba, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata iz sela Drum, i ubistvo, otprilike 16. maja 1992, više od šezdeset muškaraca, žena i djece, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, iz sela Zaklopača - opština Vlasenica;
- ubistvo, otprilike 25. juna 1992, dvadeset i jednog civila, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, iz sela Vozuća - opština Zavidovići;
- ubistvo, otprilike 9. aprila 1992, petnaest muških osoba, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, iz grada Zvornika - opština Zvornik.

13) SDS i organi vlasti otvorili su logore i zatočeničke objekte u tim opštinama. Nakon napada na opštine, snage bosanskih Srba sakupljale su na desetine hiljada bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata i prisiljavale ih da pješake do sabirališta gdje su ih okupljali za prebacivanje u logore i zatočeničke objekte. Tokom tih marševa, bosanske Muslimane i bosanske Hrvate su izdvajali iz kolona i pogubljivali ih.

14) Mnogi od bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata koji su preživjeli te napade i prisilne marševe odvedeni su u logore i zatočeničke objekte, među kojima su bili i slijedeći:

- Manjača u opštini Banja Luka, od otprilike 21. aprila do 18. decembra 1992;
- Batković u opštini Bijeljina, od otprilike 1. juna 1992. do 31. decembra 1992;
- škola "Vuk Karadžić" u opštini Bratunac, od 1. maja 1992. pa tokom cijelog perioda za koji se tereti u ovoj optužnici;
- Luka u opštini Brčko, od 7. maja do početka jula 1992;
- skladište municije Bare od 1. maja 1992, zatvor Spreča od 1. maja 1992, stanica SUP-a od 1. maja do 31. jula 1992; Perćinov disko od 1. maja 1992; kasarna JNA Ševarlije od 1. maja do 30. juna 1992, i hangari JNA blizu Bosanske plantaže od maja 1992. - sve u opštini Doboj;
- KP Dom u opštini Foča, od 18. aprila 1992. pa tokom cijelog perioda za koji se tereti u ovoj optužnici;
- Omarska od 15. maja do 15. avgusta 1992, Keraterm od 15. maja do 6. avgusta 1992. i Trnopolje od 15. maja do 30. septembra 1992, u opštini Prijedor;
- Rasadnik/Sladara od 1. maja 1992. i tokom cijelog predmetnog perioda optužnice, i škola "Veljko Vlahović" od 1. maja do 31. avgusta 1992, u opštini Rogatica;
- Betonirka od 27. maja do 7. jula 1992, u opštini Sanski Most;
- Sušica od 2. juna do početka septembra 1992. u opštini Vlasenica;
- Dom kulture u Čelopeku od 29. maja do 30. juna 1992, Ekonomija od otprilike 7. maja do 22. maja 1992, Tehnička škola u Karakaju od 29. maja do juna 1992, u opštini Zvornik.

15) U tim logorima i zatočeničkim objektima radio je i njima upravljao vojni i policijski kadar, kojim je na najvišoj instanci rukovodilo i koji je kontrolisalo visoko rukovodstvo bosanskih Srba, uključujući **BILJANU PLAVŠIĆ**, Radovana **KARADŽIĆA** i Momčila **KRAJIŠNIKA**.

16) Ubistva koja su snage bosanskih Srba počinile nad bosanskim Muslimanima i bosanskim Hrvatima u tim logorima i zatočeničkim objektima, ili nakon što su iz njih odvedeni, uključuju među ostalim:

- pogubljenja po kratkom postupku u maju 1992, kada su pogubljeni bosanski Muslimani zatočeni u logoru Luka - opština Brčko;
- ubistva tokom maja i juna 1992, kada su ubijeni bosanski Muslimani i/ili bosanski Hrvati, muške osobe u dobi za vojsku zatvorene u logoru Sušica - opština Vlasenica;
- ubistva u junu 1992, kada je ubijeno više od trideset bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, muških osoba zatvorenih u Domu kulture u Čelopeku; masovno ubistvo, otprilike 1-5. juna 1992, kada je ubijeno oko sto šezdeset muških osoba, bosanskih Muslimana, u Tehničkoj školi u Karakaju; ubistvo, otprilike 5-8. juna 1992, kada je ubijeno oko sto devedeset zatvorenika bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata u Gerinoj klaonici - opština Zvornik;
- masovno ubistvo otprilike 14. juna 1992, kada je ubijeno četrdeset i sedam muškaraca bosanskih Muslimana iz logora Rajlovac - opština Novi Grad;
- pogubljenje otprilike 15. juna 1992, kada je pogubljeno najmanje deset muških osoba, bosanskih Muslimana iz Višegrada - opština Rogatica;
- pogubljenje otprilike 20. jula 1992, kada je više od sto pedeset muških osoba, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata iz prijedorskog područja zvanog Brdo, pogubljeno u logoru Omarska; pogubljenje otprilike 24-25. jula 1992, kada je oko sto pedeset muških osoba, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata, pogubljeno u prostoriji broj 3 u logoru Keraterm; masovno pogubljenje otprilike 21. avgusta 1992, kada je oko sto pedeset muških osoba, bosanskih Muslimana i/ili bosanskih Hrvata iz logora Trnopolje, pogubljeno na planini Vlašić u Skender Vakufu - opština Prijedor;
- učestalo premlaćivanje, mučenje i ubijanje tokom mjeseca jula 1992. trideset i šest bosanskih Muslimana zatočenih u KP Domu u Foči; ubistvo otprilike 5. avgusta 1992, kada je ubijeno više od dvadeset muških osoba, bosanskih Muslimana, zatočenika iz opštine Kalinovik koje su doveli u KP Dom u Foči, a kasnije ih odveli i ubili blizu Jeleča - opština Foča.

NANOŠENJE TEŠKIH TJELESNIH ILI DUŠEVNIH POVREDA

- 17) U logorima i zatočeničkim objektima, snage bosanskih Srba i drugi kojima je omogućen nesmetan pristup u logore izlagali su zatočenike,

bosanske Muslimane i bosanske Hrvate iz tih opština, fizičkom i duševnom zlostavljanju, nanijevši im time teške tjelesne ili duševne povrede. Posljedica tih nečovječnih djela jeste to što su u periodu od kraja marta do 31. decembra 1992. hiljade bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata izgubile život.

USLOVI SRAČUNATI DA DOVEDU DO FIZIČKOG UNIŠTENJA

18) Uslovi u logorima i zatočeničkim objektima uključivali su neadekvatnu ishranu, često dovoljnu samo za puko preživljavanje, zagađenu vodu, nedovoljnu ili nepostojeću ljekarsku njegu, nedovoljno higijenske uslove i nedostatak prostora.

19) Između 1. jula 1991. i 31. decembra 1992. **BILJANA PLAVŠIĆ** je znala ili je imala razloga da zna da snage bosanskih Srba pod njenim rukovodstvom i kontrolom čine djela opisana u paragrafima 11 do 18, ili da su ih počinile. **BILJANA PLAVŠIĆ** nije preduzela neophodne i razumne mjere da spriječi takva djela ili da kazni njihove počinioce.

Tim djelima i propustima **BILJANA PLAVŠIĆ** je učestvovala u slijedećem:

Tačka 1: GENOCID, kažnjiv po članovima 4(3)(a), 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 2: SAUČESNIŠTVO U GENOCIDU, kažnjivo po članovima 4(3)(e), 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 3: Istrebljenje, ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI, kažnjiv po članovima 5(b), 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 4: Ubistvo, ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI, kažnjiv po članovima 5(a), 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 5: Ubistvo, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATA, priznato zajedničkim članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija iz 1949, kažnjivo po članovima 3, 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 6: Hotimično lišavanje života, TEŠKA POVREDA ŽENEVSKIH KONVENCIJA IZ 1949, kažnjiva po članovima 2(a), 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

TAČKA 7 (PROGONI)

20) Povezujući ih sa tačkom 7, tužilac ponovo navodi i uvrštava u njen sadržaj paragrafe 10-19, paragrafe 24-25 i paragrafe 35-60.

21) Između 1. jula 1991. i 31. decembra 1992, **BILJANA PLAVŠIĆ** je, djelujući individualno ili u saradnji sa Radovanom **KARADŽIĆEM**, Momčilom **KRAJIŠNIKOM** i drugima, planirala, podsticala, naredila, počinila ili na drugi način pomogla i podržala planiranje, pripremu ili izvršenje progona populacije bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih nesrpskih populacija navedenih u paragrafu 6. Ti progoni uključuju, među ostalim:

- a) ubijanje hiljada bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata od strane snaga bosanskih Srba tokom i nakon napada na područja i opštine navedene u paragrafima 11 i 12, i u logorima i zatočeničkim objektima kako je opisano u paragrafima 14 i 16;
- b) prisilno premještanje ili deportaciju desetina hiljada bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih ne-Srba od strane snaga bosanskih Srba, iz opština navedenih u paragrafu 6;
- c) nečovječno postupanje i/ili mučenje bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih ne-Srba iz opština navedenih u paragrafu 6. Tokom i nakon napada na te opštine, bez obzira na to da li su ih odveli u zatočeničke centre, policijske stanice, kasarne, privatne kuće ili na druge lokacije, snage bosanskih Srba izložile su bosanske Muslimane, bosanske Hrvate i druge nesrpske civile surovom, nečovječnom postupanju koje je uključivalo svakodnevna premlaćivanja, seksualno nasilje i prijetnje smrću. Mnogi su bili prisiljeni gledati pogubljenja i brutalne napade na druge zatočeničke;
- d) konstantno ponižavanje i degradiranje bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih ne-Srba iz opština navedenih u paragrafu 6 od strane snaga bosanskih Srba. U zatočeničkim objektima, bosanski Muslimani, bosanski Hrvati i drugi ne-Srbi, i žene i muškarci, trpjeli su svakodnevno stravične, nehumane uslove. Zatočenicima je bila uskraćena adekvatna prehrana, adekvatna ljekarska njega, higijensko-sanitarni objekti, i bili su prisiljeni trpjeti smještaj u

nečovječnim uslovima. Zatočenici su živjeli u atmosferi stalnog straha koji je podsticala brutalnost prema nasumično odabranim žrtvama. Zatočenici su neprestano bili izlagani fizičkom nasilju, duševnoj patnji, seksualnom nasilju i drugim degradirajućim i ponižavajućim okolnostima koje su predstavljale fundamentalni napad na njihovu čovječnost;

- e) uskraćivanje osnovnih prava bosanskim Muslimanima, bosanskim Hrvatima i drugim ne-Srbima u opštinama navedenim u paragrafu 6 od strane snaga bosanskih Srba, uključujući pravo na rad, slobodu kretanja, pravo na pravosudni postupak i pravo na ravnopravni pristup javnim službama, među ostalim i dostupnost prave ljekarske njege;
- f) bezobzirno razaranje gradova, naselja i sela bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih ne-Srba u opštinama navedenim u paragrafu 6 od strane snaga bosanskih Srba. Tokom i nakon napada na te opštine, snage bosanskih Srba sistematski su uništavale gradove, naselja, sela i imovinu bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih ne-Srba, uključujući kuće, poslovne prostore i muslimanska i rimokatolička sveta mjesta. Zgrade su uništavane granatiranjem, spaljivanjem ili podmetanjem eksploziva. Razaranje je bilo takvih razmjera da su u mnogim od tih opština od zgrada ostali samo dijelovi građevine i šteta. Objekti povezani sa srpskom pravoslavnom vjerom ostali su netaknuti.

22) Između 1. jula 1991. i 31. decembra 1992. **BILJANA PLAVŠIĆ** je znala ili imala razloga da zna da snage bosanskih Srba pod njenim rukovodstvom i kontrolom čine djela opisana u paragrafu 21 ili da su to činile. **BILJANA PLAVŠIĆ** nije preduzela neophodne i razumne mjere da spriječi takva djela ili da kazni njihove počinioce.

Tim djelima i propustima **BILJANA PLAVŠIĆ** je učestvovala u slijedećem:

Tačka 7: Progoni na političkim, rasnim i vjerskim osnovama, **ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI**, kažnjiv po članovima 5(h), 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

TAČKE 8-9
(DEPORTACIJA, NEČOVJEČNA DJELA)

- 23) Povezujući ih sa tačkama 8-9, tužilac ponovo navodi i uvrštava u njihov sadržaj paragrafe 20-22 i paragrafe 35-60.
- 24) Između 1. jula 1991. i 31. decembra 1992. **BILJANA PLAVŠIĆ** je, djelujući individualno ili u saradnji sa Radovanom **KARADŽIĆEM**, Momčilom **KRAJIŠNIKOM** i drugima, planirala, podsticala, naredila, počinila ili na drugi način pomogla i podržala planiranje, pripremu ili izvršenje prisilnog premještanja i deportacije desetina hiljada bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih ne-Srba iz opština navedenih u paragrafu 6.
- 25) Početkom aprila 1992. započelo je organizovano prisilno premještanje bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih nesrpskih populacija iz tih opština. Deportovani su u područja Bosne i Hercegovine koja su bila pod kontrolom međunarodno priznatih vlasti te u Hrvatsku i Srbiju. Prisilna premještanja i deportacije organizovale su policijske snage bosanskih Srba i drugi opštinski organi bosanskih Srba koji su djelovali po uputstvima kriznih štabova. U mnogim slučajevima se od bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih ne-Srba tražilo da potpišu dokumente u kojima se navodi da svu svoju imovinu predaju republici bosanskih Srba kako bi im vlasti bosanskih Srba dozvolile da odu ili ih pustile iz zatočeničkih objekata.
- 26) Između 1. jula 1991. i 31. decembra 1992. **BILJANA PLAVŠIĆ** je znala ili imala razloga znati da snage bosanskih Srba pod njenim rukovođenjem i kontrolom čine djela opisana u paragrafima 24 i 25 ili da su to činile. **BILJANA PLAVŠIĆ** nije preduzela neophodne i razumne mjere da spriječi takva djela ili da kazni njihove počinioce.

Tim djelima i propustima **Biljana PLAVŠIĆ** je učestvovala u slijedećem:

Tačka 8: Deportacija, **ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI**, kažnjiv po članovima 5(d), 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 9: Nečovječna djela (prisilno premještanje), **ZLOČIN PROTIV ČOVJEČNOSTI**, kažnjiv po članovima 5(i), 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

INDIVIDUALNA KRIVIČNA ODGOVORNOST

- 27) Kao aktivni član vodstva bosanskih Srba za vrijeme sukoba u Bosni i Hercegovini, između 1. jula 1991. i 31. decembra 1992, **BILJANA PLAVŠIĆ** je, djelujući individualno ili u saradnji sa Radovanom **KARADŽIĆEM**, Momčilom **KRAJIŠNIKOM** i drugima, i formalno i *de facto* raspolagala ovlastima i kontrolom nad snagama bosanskih Srba i svim organima SDS-a i organima vlasti koji su učestvovali u krivičnim djelima za koja se tereti u ovoj optužnici.
- 28) Posebno je kroz svoju funkciju člana predsjedništva srpske republike **Biljana PLAVŠIĆ**, djelujući individualno ili u saradnji sa Radovanom **KARADŽIĆEM**, Momčilom **KRAJIŠNIKOM** i drugima, rukovodila i kontrolisala snage bosanskih Srba i sve organe SDS-a i organe vlasti koji su učestvovali u krivičnim djelima za koja se tereti u ovoj optužnici.
- a) **Biljana PLAVŠIĆ** je postala jedan od dva vršioca dužnosti predsjednika srpske republike 28. februara 1992. U tom svojstvu, bila je odgovorna za raspoređivanje Teritorijalne odbrane bosanskih Srba u miru i ratu, i za upotrebu policije u ratu i drugim vanrednim prilikama.
 - b) Dana 27. marta 1992. skupština bosanskih Srba osnovala je Savjet za nacionalnu bezbjednost srpske republike. Proklamirana funkcija Savjeta za nacionalnu bezbjednost bila je da razmatra politička, pravna, ustavna i druga pitanja od interesa za bezbjednost srpskog naroda u Bosni i Hercegovini. Od 27. marta 1992. do 12. maja 1992. vršioći dužnosti predsjednika **Biljana PLAVŠIĆ** i Nikola **KOLJEVIĆ**, zajedno sa članovima Savjeta za nacionalnu bezbjednost, efektivno su činili glavnu vlast u srpskoj republici.
 - c) Dana 15. aprila 1992, Savjet za nacionalnu bezbjednost je donio zaključak da se proglasi neposredna ratna opasnost. Tog istog dana, potpisujući se kao predsjedništvo, **Biljana PLAVŠIĆ** i Nikola **KOLJEVIĆ** su proglasili neposrednu ratnu opasnost i naredili mobilizaciju Teritorijalne odbrane bosanskih Srba.
 - d) Tročlano predsjedništvo srpske republike formirano je 12. maja 1992. godine. Radovan **KARADŽIĆ** je izabran za predsjednika

predsjedništva. **Biljana PLAVŠIĆ** je od 12. maja 1992. bila član predsjedništva zajedno sa Radovanom KARADŽIĆEM. Otprilike 1. juna 1992. predsjedništvo je formalno prošireno te su članovi predsjedništva postali i Momčilo KRAJIŠNIK i predsjednik vlade. Prošireno predsjedništvo je bilo vrhovni komandant vojske bosanskih Srba u miru i ratu i policijskih snaga bosanskih Srba u ratu i drugim vanrednim stanjima. Predsjedništvo je odlučivalo o raspoređivanju vojske u ratu, te imenovalo, unapređivalo i otpuštalo oficire vojske republike bosanskih Srba. Osim toga, predsjedništvo je primalo izvještaje o aktivnostima jedinica pod svojom komandom.

- e) Kao član predsjedništva, **Biljana PLAVŠIĆ** je imala ovlasti da kazni ili pokreće istrage ili postupke protiv bilo kojeg lica ili pripadnika oružanih snaga pod svojom komandom za koje je postojala sumnja da su počinili krivična djela na teritoriji srpske republike. Znajući za činjenje takvih zločina, **Biljana PLAVŠIĆ** ih je međutim odobravalala i javno čestitala snagama koje su učestvovala u činjenju zločina.
- f) Dana 17. decembra 1992. prošireno predsjedništvo je rasformirano i Radovan KARADŽIĆ je izabran za jedinog predsjednika srpske republike (Republika Srpska). **Biljana PLAVŠIĆ** je izabrana za jednog od potpredsjednika.
- 29) U oktobru i novembru 1991. godine skupština bosanskih Srba ovlastila je **Biljanu PLAVŠIĆ**, Radovana KARADŽIĆA i druge vodeće članove SDS-a da “zastupaju i štite interese srpskog naroda u Bosni i Hercegovini pred saveznim i međunarodnim tijelima”, i da pregovaraju sa muslimanskim i hrvatskim predstavnicima o organizaciji budućeg zajedničkog života u Bosni i Hercegovini.
- 30) Dužnosti Savjeta za zaštitu ustavnog poretka uključivale su, između ostalog, nadzor nad radom službe državne bezbjednosti Bosne i Hercegovine. Putem svakodnevnih izvještaja iz Ministarstva unutrašnjih poslova redovito su dobivali informacije o stvarima vezanim za funkcionisanje policije u Bosni i Hercegovine.
- 31) Od juna 1991. godine, za vrijeme dok je vršila funkciju člana predsjedništva Bosne i Hercegovine i predsjednika Savjeta za zaštitu ustavnog poretka, i od februara 1992. godine, kad je istovremeno bila i jedan od vršilaca dužnosti predsjednika srpske republike, **Biljana**

PLAVŠIĆ je neprestano primala informacije, donosila odluke i izdavala uputstva koja su imala uticaja na materijalna sredstva i ljudstvo, operativnu moć, komandnu strukturu i koordinaciju aktivnosti policije, Teritorijalne odbrane te vojnih i paravojnih grupa koje su djelovale u opštinama.

- 32) Od jula 1991. godine **Biljana PLAVŠIĆ** je koristila svoj položaj vodećeg člana SDS-a i predsjedništva Bosne i Hercegovine da bi izazvala krizu koja je dovela do toga da SDS stvori paralelne političke, vojne i policijske strukture bosanskih Srba ključne u vršenju zločina za koje se tereti u ovoj optužnici.
- 33) **Biljana PLAVŠIĆ** je takođe raspolagala ovlastima i kontrolom nad organima i institucijama navedenim u paragrafima 28, 30 i 31 na osnovu svoje bliske saradnje sa Radovanom **KARADŽIĆEM** i Momčilom **KRAJIŠNIKOM** i kroz njihovu zajedničku ulogu vodstva bosanskih Srba koju su dijelili sa drugim članovima SDS-a.
- 34) Između 1. jula 1991. i 31. decembra 1992, kako na osnovu svojih navedenih formalnih funkcija, tako i na osnovu svoje *de facto* vlasti, **Biljana PLAVŠIĆ** je znala, ili je imala razloga da zna, da snage bosanskih Srba pod kontrolom vodstva bosanskih Srba čine zločine za koje se tereti u ovoj optužnici ili da su to činile, a nije preduzela neophodne i razumne mjere da spriječi takva djela ili da kazni njihove počinioce.

OPŠTE POSTAVKE

- 35) Sva djela i propusti za koje ova optužnica tereti u optužbama za genocid ili saučesništvo u genocidu počinjena su sa namjerom da se unište, u cijelosti ili djelimično, bosanski Muslimani i bosanski Hrvati, nacionalna, etnička, rasna ili vjerska grupa, kao takva.
- 36) Sva djela i propusti za koje ova optužnica tereti u optužbama za zločine protiv čovječnosti bili su dio rasprostranjenog ili sistematskog napada uperenog protiv bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i/ili drugih nesrpskih civilnih populacija Bosne i Hercegovine.
- 37) U sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, u Bosni i Hercegovini je postojalo stanje međunarodnog oružanog sukoba i djelimične okupacije.

- 38) Sva djela i propusti za koje ova optužnica tereti u optužbama za teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. (u daljem tekstu: "teške povrede") dogodili su se za vrijeme oružanog sukoba i djelimične okupacije Bosne i Hercegovine.
- 39) **Biljana PLAVŠIĆ** se morala pridržavati zakona i običaja koji regulišu vođenje oružanih sukoba, uključujući Ženevske konvencije iz 1949. i njihove dodatne protokole.
- 40) **Biljana PLAVŠIĆ** je individualno odgovorna za krivična djela za koja se tereti u ovoj optužnici, na osnovu člana 7(1) Statuta Međunarodnog suda. Individualna krivična odgovornost uključuje planiranje, podsticanje, naređivanje, činjenje ili pomaganje i podržavanje na neki drugi način planiranja, pripremanja ili izvršenja bilo kojeg od krivičnih djela navedenih u članovima 2 do 5 Statuta Međunarodnog suda.
- 41) **Biljana PLAVŠIĆ** je za vrijeme dok je bila na nadređenim položajima navedenim u prethodnim paragrafima, krivično odgovorna i za djela svojih potčinjenih na osnovu člana 7(3) Statuta Međunarodnog suda. U svojstvu nadređenog je odgovorna i za djela svojih podređenih ako je znala ili imala razloga znati da će njeni podređeni počinuti takva djela ili da su to činili, a nije preduzela neophodne i razumne mjere da spriječi takva djela ili kazni njihove počinioce.

DODATNE ČINJENICE

- 42) SDS je bio jedna od tri nacionalno orijentisane stranke koje su se pojavile u Bosni i Hercegovini 1990. godine u vrijeme kad su se pripremali višestranački izbori koji su trebali biti održani u novembru te godine. Od samog osnivanja Radovan KARADŽIĆ je bio predsjednik stranke SDS, a **Biljana PLAVŠIĆ** i Momčilo KRAJIŠNIK njeni vodeći članovi. Svaka od te tri stranke bila je povezana sa po jednom glavnom etničkom grupom u Bosni: SDS je bila najvažnija srpska nacionalna stranka, Stranka demokratske akcije (u daljem tekstu: "SDA") bila je glavna stranka bosanskih Muslimana, a Hrvatska demokratska zajednica (u daljem tekstu: "HDZ") bila je vodeća hrvatska nacionalna stranka. Rezultati izbora pokazali su dominaciju te tri glavne nacionalne stranke. Na republičkom nivou, SDA je osvojila najviše mjesta u Skupštini, a

slijedili su je SDS i zatim HDZ. Ostatak mjesta podijelile su ostale stranke, među njima i bivša komunistička partija.

- 43) Centralna ideja političkog programa SDS-a, onako kako su ga formulisali vođe stranke, među ostalima **Biljana PLAVŠIĆ**, Momčilo KRAJIŠNIK i Radovan KARADŽIĆ, bilo je ujedinjenje svih Srba unutar Jugoslavije kao jedini način da se zaštite srpski nacionalni interesi. Ta ideja bila je povezana sa konceptom “Velike Srbije” koji je krajem osamdesetih godina počeo otvoreno kružiti Socijalističkom Federativnom Republikom Jugoslavijom (u daljem tekstu: “SFRJ”). SDS je izdvajanje Bosne i Hercegovine iz jugoslovenskog saveznog sistema smatrao prijetnjom interesima Srba koji žive u Bosni i Hercegovini.
- 44) Rezultati izbora održanih u novembru 1990. značili su da SDS, kako vrijeme bude odmicalo, neće imati dovoljno političke vlasti da Bosnu i Hercegovinu zadrži u Jugoslaviji demokratskim političkim procesima. U proljeće 1991. SDS je počeo organizovati neka područja Bosne i Hercegovine u formalne regionalne strukture, koristeći koncept zajednica opština koje su postojale u jugoslovenskom ustavnom uređenju iz 1974. godine.
- 45) Uporedo sa svojom organizacijskom strukturom koja je postojala na nivou republike, regije, opštine i mjesne zajednice, vodstvo SDS-a je 1991. razvilo zatvoreni i tajni interni sistem rukovođenja, komandovanja i komuniciranja. U tom sistemu glavna vlast pripadala je centralnim stranačkim organima SDS-a, a posebno predsjedniku i Glavnom odboru stranke, čime je vodstvo stranke obezbijedilo potpunu kontrolu.
- 46) Krajem juna 1991. počela je dezintegracija SFRJ u ratovima koji su izbili u Sloveniji i Hrvatskoj nakon što su te dvije republike 25. juna proglasile nezavisnost. JNA se povukla iz Slovenije nakon veoma kratkog vremena, omogućivši njeno otcjepljenje od SFRJ. Međutim, u Hrvatskoj su se borbe nastavile tokom cijelog ljeta i u jesen 1991. godine.
- 47) JNA je za rat u Hrvatskoj izdavala naloge za mobilizaciju muškim stanovnicima Bosne i Hercegovine. Vlada Bosne i Hercegovine se tim nalogima usprotivila i uputila nalog stanovništvu da se mobilizaciji ne mora odazvati. Kao rezultat toga, veoma malo bosanskih Muslimana i Hrvata odazvalo se pozivima. S druge strane, bosanski Srbi odazivali su se u velikom broju, podsticani na to od strane SDS-a.

- 48) Kako je rat u Hrvatskoj odmicao, postajalo je sve vjerovatnije da će i Bosna i Hercegovina proglasiti nezavisnost od SFRJ. SDS je, međutim, htio da Bosna i Hercegovina ostane u Jugoslaviji. Kad je postalo jasno da neće moći zadržati Bosnu i Hercegovinu u jugoslovenskoj federaciji, SDS se ozbiljno prihvatio stvaranja odvojene srpske teritorije u Bosni i Hercegovini. Do septembra 1991. SDS je proglasio jednu srpsku autonomnu regiju i četiri srpske autonomne oblasti (u daljem tekstu: "SAO"). SAO su postali prvi teritorijalni osnov na kojem će biti utemeljena srpska republika.
- 49) Sa stanovišta vođa SDS-a, značajan broj bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugih ne-srpskih populacija koje su živjele u područjima na koje je SDS polagao pravo bio je veliki problem u stvaranju i kontroli srpske teritorije. Stoga je značajan aspekt plana za stvaranje nove srpske države bilo trajno uklanjanje ili "etničko čišćenje" gotovo cjelokupne populacije bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata i drugih nesrpskih populacija iz tih područja, nakon čega bi ostao samo mali broj ne-Srba koji bi pristali na uslove života u državi kojom dominiraju Srbi.
- 50) U jesen 1991. JNA je počela povlačiti svoje snage iz Hrvatske i razmještati ih u Bosni i Hercegovini. Postupajući u sprezi s određenim elementima u JNA, SDS je počeo potajno naoružavati civilno stanovništvo bosanskih Srba.
- 51) Dana 24. oktobra 1991. osnovana je odvojena skupština bosanskih Srba, u kojoj je dominirao SDS, kao najviši predstavnički i zakonodavni organ Srba u Bosni.
- 52) Krajem decembra 1991. vođe SDS-a započele su pripreme za fizičko preuzimanje vlasti u onim opštinama u Bosni i Hercegovini u kojima Srbi nisu imali izrazitu kontrolu, i pripreme za kasnije sprovođenje generalnog plana etničkog čišćenja onih područja koja su smatrali srpskim područjima. Preuzimanje vlasti vršeno je prema uputstvima koja je izdalo vodstvo SDS-a, često putem kriznih štabova koji su stvoreni za tu svrhu.
- 53) Krizni štab je bio formiran po uzoru na tijelo koje je postojalo kao dio odbrambenog sistema SFRJ i za koje je bilo predviđeno da preuzme funkcionisanje opština, odnosno republičke vlade, u vrijeme ratnog ili

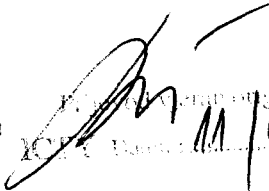
vanrednog stanja kada skupština, inače najviši organ vlasti, ne može zasjedati.

- 54) Krizni štabovi počeli su funkcionisati u opštinama na koje je SDS polagao pravo krajem decembra 1991. Djelovali su na regionalnom i na opštinskom nivou vlasti, kao tijela koja će biti odgovorna za koordinaciju izvršenja najvećeg dijela operativne faze plana etničkog čišćenja.
- 55) Predsjedništvo je 31. maja i 10. juna 1992. naredilo preimenovanje kriznih štabova u ratna predsjedništva, a kasnije u ratna povjereništa u opštinama. Ratna predsjedništva, odnosno ratna povjereništa, zadržala su istu strukturu i gotovo ista ovlašćenja kao i krizni štabovi, i u javnosti su i dalje bili poznati kao krizni štabovi.
- 56) Bilo je predviđeno da krizni štabovi prestanu sa radom kada skupštine ponovo budu u mogućnosti da se sastanu i rade. Tada nastavljaju sa radom redovni opštinski organi, uglavnom pod rukovodstvom istih vođa SDS-a. Ti opštinski organi su tada potvrđivali ili verifikovali poteze Kriznih štabova.
- 57) Dana 9. januara 1992. skupština bosanskih Srba je proglasila "Srpsku Republiku Bosnu i Hercegovinu". Proglašeno je da će teritorija te republike obuhvatati "teritorije srpskih autonomnih regija i oblasti i drugih srpskih etničkih cjelina u Bosni i Hercegovini, uključujući i područja u kojima je srpski narod ostao u manjini zbog genocida koji je nad njim izvršen u Drugom svjetskom ratu", i da će biti dio jugoslovenske savezne države.
- 58) Od kraja marta 1992. snage bosanskih Srba počele su preuzimati fizičku kontrolu nad etnički miješanim opštinama koje su proglašene dijelom srpske države, među ostalim i nad opštinama navedenim u paragrafu 8. Ti napadi i preuzimanje vlasti odigrali su se na slični koordinisani i isplanirani način. Napade, preuzimanje vlasti i događaje koji su uslijedili, planirali su, podsticali, naredili, počinili ili na drugi način pomogli i podržali krizni štabovi, ratna predsjedništva, ratna povjereništa i drugi organi SDS-a i organi vlasti koji su djelovali pod kontrolom i rukovodstvom vođstva SDS-a, uključujući **Biljanu PLAVŠIĆ**, Momčila KRAJIŠNIKA i Radovana KARADŽIĆA.

- 59) Skupština bosanskih Srba je 12. maja izglasala formiranje Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: "VRS"), čime su praktički jedinice JNA koje su preostale u Bosni i Hercegovini i druge oružane snage koje su saradivale sa njima u Bosni i Hercegovini pretvorene u komande nove vojske. Skupština bosanskih Srba imenovala je Ratko MLADIĆA za komandanta Glavnog štaba VRS. Ratko MLADIĆ je u tom svojstvu bio direktno podređen predsjedništvu.
- 60) JNA se "zvanično" povukla iz Bosne i Hercegovine 19. maja 1992, ali su vojne operacije uperene protiv nesrpskog stanovništva nastavili sprovoditi VRS i policija bosanskih Srba. JNA, koja je tokom prestrukturiranja SFRJ u SRJ u aprilu 1992. preimenovana u Vojsku Jugoslavije (u daljem tekstu: "VJ"), nastavila je održavati tijesne veze sa VRS-om. Pružala je bitnu borbenu, finansijsku i logističku podršku vojnim naporima bosanskih Srba. Mnogi oficiri, komandanti, vojnici, logistički centri i veliki dio opreme i sredstava bivše JNA ostavljeni su za potrebe bosanskih Srba. Bivši oficiri JNA prekomandovani su sa svojih dužnosti u jedinicama JNA u nasljednike tih istih jedinica u VRS-u, i većina je nastavila komandovati tim jedinicama tokom cijelog sukoba u Bosni i Hercegovini. Plate oficira VRS-a i dalje je plaćao Beograd. Osim toga, povremeno su i nakon 19. maja 1992. elementi VJ-a imali neposrednu ulogu u sukobu u Bosni i Hercegovini i pružali su ključnu borbenu podršku VRS-u.

/potpis na originalu/
Graham Blewitt,
zamjenik tužioca

Dana 3. aprila 2000.
U Hagu, Holandija

11/04/2000